

<http://dx.doi.org/10.16926/p.2015.24.10>

Edyta SKOCZYLAS-KROTLA

Edukacja i kultura w przestrzeni miasta – analiza zawartości „Niedzieli Częstochowskiej”

Słowa kluczowe: edukacja, kultura, miasto, inicjatywa.

Nieodłącznym elementem życia każdego człowieka jest jego najbliższe środowisko lokalne. „Bardzo często określane jest mianem «małej ojczyzny», pełniąc fundamentalną rolę edukacyjną i socjalizacyjną”¹. W pedagogicznym rozumieniu tegoż pojęcia „środowisko lokalne [...] zawiera także [...] kompleks instytucji i organizmów społecznych działających na tym terytorium, placówki i urzędzenia obsługi potrzeb materialnych i duchowych”². Analiza zawartości „Niedzieli Częstochowskiej”, stanowiącej lokalny dodatek do ogólnopolskiego „Tygodnika Katolickiego Niedziela” pozwala wyodrębnić miejsca, w jakich edukacja i kultura odgrywają szczególną rolę.

Propagowanie wiedzy historycznej, ekonomicznej, kulturowej, geograficznej o najbliższym otoczeniu stanowi ważne zadanie współczesnej oświaty, a zwłaszcza edukacji regionalnej. W jej obrębie wymienić można wiele form pracy, m.in.: uczestnictwo w spotkaniach z ludźmi i prowadzenie dialogu, korzystanie z przekazu pisemnego, organizowanie kącików kultury, izb tradycji, sal dziedzictwa kulturowego, konkursów śpiewaczych, turniejów wiedzy o regionie, wystaw o tematyce regionalnej i podejmowanych podobnych działań, które konsolidują instytucje oświatowe i kulturalne z lokalnym środowiskiem³.

---

¹ E. Karcz-Taranowicz, *Środowisko lokalne rzeczywistym determinantem rozwoju edukacji*, [w:] *Edukacja jutra – systemowe aspekty organizacji szkolnictwa w Polsce*, red. K. Denek, A. Kamińska, P. Oleśniewicz, Sosnowiec 2014, s. 94.

² T. Pilch, *Środowisko lokalne*, [w:] *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, red. T. Pilch, t. 6, Warszawa 2007, s. 413.

³ J. Nikitorowicz, *Edukacja regionalna i międzykulturowa*, Warszawa 2009, s. 218–219.

Zacieśnianie więzi z małą Ojczyzną i promowanie patriotyzmu lokalnego to główne przesłanie konkursu Wiedzy o Regionie „Częstochowa to dobre miasto”. Jest on

piękną inicjatywą, realizującą słowa św. Jana Pawła II o naszym mieście. Konkurs nie jest łatwy. Udział w nim wymaga wiedzy ogólnej, geograficznej [...] sięga do historii miasta oraz regionalnych uwarunkowań, np.: tradycji, potraw regionalnych czy zwyczajów [...] VII edycja konkursu jest piękną inicjatywą, bo Częstochowa zasługuje na to, by piękno tego miasta ukazywać i cieszyć się, że jest się jego mieszkańcem⁴.

Przybliżanie najmłodszym mieszkańcom dobrych stron ich miasta rodzinniego przyczyni się, być może, do zakorzenienia najmłodszych w tym środowisku. Udział w konkursie niesie zatem dla jego uczestników wiele korzyści: wyposaża w wiedzę, wdraża do podejmowania celowych działań na rzecz ochrony lokalnego dziedzictwa kulturowego, kształtuje postawy umiłowania „ojczyzny prywatnej”⁵, które prowadzą do przekonania, że Częstochowa to dobre miejsce na przyszłość, że warto tu żyć, a jednocześnie podejmować inicjatywy i dokonywać zmian optymalizujących funkcjonowanie miasta.

Cenne w wymiarze wychowawczym i poznawczym są działania, których przedmiotem jest

żywa pamięć o powstańcach insurekcyjnych i niepodległościowych politycznych zmaganiach i walki zbrojnej orężnej, pamięć o tych wszystkich, którzy hojnie i wielkodusznie złożyli w niepowtarzalnej, bezinteresownej ofierze swe niepowtarzalne życie za ojczyznę – Polskę [...] ofierze życia (tak zwanych) Żołnierzy Wyklętych – Armii Krajowej czy Narodowych Sił Zbrojnych, żołnierzy polskiej podziemnej i wszystkich innych formacji niepodległościowych⁶.

W Częstochowie organizowane są uroczystości nawiązujące do wydarzeń historycznych i ich bohaterów, postrzeganych z perspektywy zarówno ogólnokrajowej, jak i lokalnej, np.: „uroczysty apel poległych przy budynku, gdzie byli katowani i ginęli z rąk gestapo bojownicy o wolność i demokrację, a także zostały złożone kwiaty pod pomnikiem kpt. Stanisława Sojczyńskiego”⁷.

Edukacja historyczna dokonuje się w przestrzeniach miasta, o czym informuje „Niedziela Częstochowska”: odbył się przemarsz na ul. Kilińskiego⁸, „część uroczystości odbyła się pod wmurowaną w ścianę świątyni tablicą pamiątkową, zaprojektowaną przez Sybiraczkę – Helenę Kurzak [...] Na zakoń-

⁴ „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 14, s. VI.

⁵ I. Copik, *Pedagogika miejsca – kultura lokalna a kształtowanie się tożsamości współczesnego człowieka*, „Pedagogika” XXII, pod red. K. Rędzińskiego, M. Łapota, Częstochowa 2013, s. 185.

⁶ D. Kubicki, *Naród i jego kulturowe dziedzictwo – źródłem treści edukacyjnych w interaktywnej lekturze tradycji narodowej i wydarzającej się społecznej współczesności*, „Pedagogika” XXIII, pod red. K. Rędzińskiego, M. Łapota, Częstochowa 2014, s. 45.

⁷ „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 11, s. IV.

⁸ Tamże.

czenie uczestnicy uroczystości zaśpiewali Hymn Sybiraków. Autorem słów tej pieśni jest znany twórca i sybirak Marian Jonkajtys⁹.

Godny podkreślenia jest wspólny udział w tych przedsięwzięciach ludzi starszych – weteranów, oraz dzieci i młodzieży. Wartę honorową zaciągnęli harcerze, natomiast uczniowie Zespołu Szkół Samochodowo-Budowlanych zaprezentowali montaż słowno-muzyczny¹⁰. Sprzyja to zacieśnianiu więzi międzypokoleniowych, pomaga w przekazaniu prawdy historycznej, ma ogromne znaczenie dla seniorów, którzy mogą podzielić się własnymi wspomnieniami, nadając wydarzeniom z przeszłości indywidualny autentyczny wymiar, przemawiający bardziej niż teksty podręcznikowe. Poznawanie przez młodych ludzi losów ich przodków, ich świata wartości, ideałów, postaw może stanowić impuls do refleksji nad możliwością osobistego służenia ojczyźnie w czasie pokoju (patriotyzm dnia codziennego).

Przestrzenią znaczącą dla edukacji jest kościół. Niezaprzeczalną wartością dla zachowania pamięci historycznej mają msze święte i nabożeństwa odprawiane w częstochowskich kościołach w intencjach Polaków walczących o wolność i niepodległość ojczyzny, np.: „w kościele pw. Matki Bożej Zwycięskiej została odprawiona Msza św. w intencji Sybiraków – osób zesłanych w czasie II wojny światowej i w latach powojennych z terenu polskich Kresów na Syberię i do Kazachstanu”¹¹, „w intencji poległego w obronie ojczyzny por. Kazimierza Malczewskiego, żołnierza 27. Pułku Piechoty”¹², „w kościele pw. Św. Jakuba Apostoła w Częstochowie odbyła się Msza św. w intencji Żołnierzy Wyklętych”¹³, „przewodniczył Mszy św. na częstochowskim cmentarzu Kule w intencji żołnierzy walczących o ziemię częstochowską w 1939 r., szczególnie 7. Dywizji Piechoty”¹⁴.

Podkreślić trzeba potencjał wychowawczy i poznawczy okolicznościowych mszy świętych, podczas których w homiliach kapłani przybliżają sylwetki bohaterów: „wołamy o pamięć o żołnierzach 27. Pułku Piechoty i ofiarach tzw. Krwawego Poniedziałku z 4 września 1939 roku, którzy zostali brutalnie zamordowani przez Niemców przed Ratuszem i na placu przed naszą częstochowską katedrą”¹⁵.

Wiąże się to z przekazem wiedzy, jak również z kształtowaniem określonych postaw i wartości wśród odbiorców: „trzeba słowu Ojczyzna nadać także w naszych czasach prawdziwy sens i przypomnieć, że ojczyzna jest i była najwyższą wartością”¹⁶.

⁹ „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 27, s. VII.

¹⁰ Tamże.

¹¹ „Niedziela Częstochowska” 2014, nr 16, s. III.

¹² „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 39, s. VIII.

¹³ „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 11, s. IV.

¹⁴ „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 37, s. VI.

¹⁵ „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 39, s. VIII.

¹⁶ „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 39, s. VIII.

W procesie wychowania młodego pokolenia stale należy podkreślać znaczenie pamięci o zmarłych osobach zasłużonych dla Częstochowy, związanych z miastem. Trzeba przypominać ich sylwetki, osiągnięcia, wydarzenia z życia. W tym celu podejmowane są w Częstochowie liczne inicjatywy, np.: „w Filharmonii w Częstochowie odbędzie się koncert dedykowany pamięci Krzysztofa Pośpiecha”¹⁷. Odprawiane są także msze w intencjach nieżyjących, np.: „w czwartą rocznicę śmierci śp. Krzysztofa Pośpiecha, muzyka, dyrygenta i organizatora wielu imprez, wybitnej postaci życia muzycznego w Częstochowie, zostanie odprawiona Msza św. w jego intencji”¹⁸.

Placówki oświatowe to miejsca, w których szczególnie mocno uwzględnia się kalendarz świąt i uroczystości, organizując zgodne z nim imprezy okolicznościowe. Mają one postać przedsięwzięć zarówno wewnętrznych, np.: „w scenariusz częstochowskich przygotowań przedświątecznych wpisała się młodzież z katolickiej Szkoły Zawodowej Specjalnej Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich im. św. Antoniego z Padwy, organizując konkurs pieczenia pierników”¹⁹, jak i otwartych na środowisko zewnętrzne, np.: „z okazji Narodowego Święta Niepodległości w Gimnazjum nr 5 im. Mikołaja Reja w Częstochowie odbędzie się spektakl artystyczny. Nauczyciele i uczniowie zapraszają mieszkańców Częstochowy, by wspólnie wspominać wydarzenia, które w historii Polski mają szczególne miejsce”²⁰.

Działania te służą rozwijaniu poczucia wspólnoty i tożsamości narodowej, przypominają tradycję, zwyczaje narodowe, dawne dzieje Polski, których nie wolno zapomnieć, gdyż – jak powiedział kardynał Stefan Wyszyński – naród bez przeszłości jest narodem bez przyszłości. Wartością podejmowanych w tym obszarze inicjatyw jest współpraca placówek oświatowych ze środowiskiem, sprzyjająca ich integracji.

W kalendarzu imprez zawarte są przedsięwzięcia służące wychowaniu estetycznemu i uświadomieniu na sztukę zarówno najmłodszych, jak i starszych mieszkańców miasta, adresowane do przedszkolaków, ale także do seniorów. Wśród działań umożliwiających percepcję sztuki wskazać trzeba inicjatywy muzyczne, plastyczne, literackie. „Bardzo popularne są koncerty odbywające się w okresie bożonarodzeniowym, kultywujące piękny zwyczaj śpiewania kołęd. Wymienić można: Jubileuszowy koncert kołęd z okazji X-lecia Jasnogórskiego Chóru Chłopięcego Pueri Claromontani²¹, Jakubowe kołędowanie²², Koncert kołęd”²³. Organizowane koncerty niosą nie tylko wrażenia muzyczne, są nośnikiem

¹⁷ „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 38, s. VII.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ „Niedziela Częstochowska” 2014, nr 51-52, s. VII.,

²⁰ „Niedziela Częstochowska” 2014, nr 44, s. VII.

²¹ „Niedziela Częstochowska” 2013, nr 1, s. VIII.

²² „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 3, s. VIII.

²³ Tamże.

poezji: „na koncert składają się teksty ks. Jana Twardowskiego do muzyki Włodzimierza Krawczyńskiego”²⁴, czy sposobem ewangelizacji: „w częstochowskiej parafii pw. Matki Bożej Zwycięskiej [...] odbędzie się koncert zespołu „Siewcy Lednicy”²⁵.

Kontakt z dziełami sztuki umożliwiają liczne wystawy organizowane w Częstochowie, np.: „wernisaż wystawy malarstwa – «Światło w dialogu z chwilą» w Muzeum Monet i Medali Jana Pawła II w Częstochowie”²⁶. „Wydarzeniem kulturalnym Częstochowy początku 2014 r. stała się zaprezentowana w Pałacu Ślubów wystawa malarstwa pędzla Gabrieli Polaczek, członka Częstochowskiego Stowarzyszenia Plastyków im. J. Dudy-Gracza”²⁷.

Podjęmowane w Częstochowie inicjatywy bardzo często wiążą się z ogólnopolskimi trendami i ustaleniami, związanymi z ważnymi postaciami i wydarzeniami w dziejach Polski. Bez wątplenia do najwybitniejszych postaci w pantheonie Polaków należy święty Jan Paweł II. W związku z dziesiątą rocznicą śmierci i pierwszą rocznicę kanonizacji wielkiego Polaka, przypadających w 2015 roku, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej podjął uchwałę²⁸ w sprawie ustanowienia roku 2015 Rokiem św. Jana Pawła II:

Jego ogromne zasługi i zaangażowanie w proces odradzania się niepodległości naszej ojczyzny oraz ogromny wkład w propagowanie uniwersalnego przesłania o godności i prawach człowieka na zawsze pozostaną w naszej pamięci. Jego życie było świadectwem wiary dla milionów ludzi na całym świecie, a bolesne odejście zjednoczyło wszystkich Polaków niezależnie od wyznania i poglądów.

Niech motywem przewodnim wszelkich inicjatyw wzbogacających ten Rok będą słowa Jana Pawła II wypowiedziane przed laty na Jasnej Górze: „Czuwam – to znaczy także: czuję się odpowiedzialny za to wielkie, wspólne dziedzictwo, któremu na imię Polska. To imię nas wszystkich określa. To imię nas wszystkich zobowiązuje...”²⁹.

Misję przybliżania postaci świętego papieża, przypomnienia nauczania papieskiego podjęły liczne instytucje na terenie całego kraju, także Częstochowy: „w dzisiejszym świecie bardzo ważne jest przypomnienie nauczania św. Jana Pawła II o godności i odpowiedzialności kobiet – mówił na początku sympozjum ks. Jacek Michalewski”³⁰. Mowa tu o sympozjum na temat: „Kobieta nadzieją chrześcijaństwa”, które odbyło się w redakcji „Tygodnika Katolickiego Niedziela”.

W Częstochowie pamięć o Ojcu Świętym jest żywa. Odbywają się spotkania, koncerty, apele, inscenizacje, konkursy poświęcone wybitnemu Polakowi,

²⁴ „Niedziela Częstochowska” 2014, nr 50, s. II.

²⁵ „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 14, s. VIII.

²⁶ „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 41, s. V.

²⁷ „Niedziela Częstochowska” 2014, nr 10, s. III.

²⁸ Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 5 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia roku 2015 Rokiem św. Jana Pawła II, „Monitor Polski. Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej”, Warszawa, dnia 16 grudnia 2014 r., poz. 1200.

²⁹ Tamże.

³⁰ „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 11, s. VI.

np.: koncert pasyjny w 10 rocznicę śmierci św. Jana Pawła II³¹, „w kościele pw. Św. Maksymiliana Marii Kolbego w Częstochowie ma miejsce koncert papieski: «Dekalog jest jak kompas na wzburzonym morzu – Jan Paweł II». [...] W programie m.in. muzyka polska, ukraińska i rumuńska”³², pierwszy wojewódzki konkurs wiedzy o św. Janie Pawle II pod hasłem „Program Miłości” w Muzeum Monet i Medali Jana Pawła II w Częstochowie³³.

Wśród inicjatyw kulturalno-oświatowych realizowanych w Częstochowie warto zwrócić uwagę na działania związane z krzewieniem poprawnej polszczyzny i popularyzowaniem literatury. Znacząca rola przypada organizowanym konkursom recytatorskim, do których należy m.in. Powiatowy Konkurs Recytatorski Poezji Religijnej i Patriotycznej³⁴. Służą one rozwijaniu wrażliwości młodego pokolenia na piękno żywego słowa, wymuszają zainteresowanie takimi elementami polszczyzny, jak dykcja, modulacja, interpretacja tekstu. Jest to niezwykle ważne wyzwanie dla organizatorów przestrzeni współczesnej edukacyjnej, gdyż dzieci i młodzież często mówią niedbale, za szybko, niewyraźnie, pomijając całkowicie znaki przestankowe, linie intonacyjne czy modulację głosu. Organizowanie przedsięwzięć służących refleksji językowej użytkowników polszczyzny jest zatem bardzo istotne w procesie kształcenia i wychowania młodego pokolenia. W dobie szczególnego uprzywilejowania języków obcych wskazane jest stale podkreślanie znaczenia języka ojczystego w życiu każdego obywatela i całej wspólnoty. Warto pamiętać, że „umiejętności zdobyte w czasie nauki czytania i recytacji (staranna dykcja, odpowiednia intonacja zdań i logiczne ich akcentowanie) mają duże znaczenie dla każdego człowieka w jego codziennym, społecznym i towarzyskim obcowaniu z innymi ludźmi”³⁵.

Wśród inicjatyw służących propagowaniu różnych rodzajów literatury występują konkursy poetyckie i literackie. Renomowanym w kraju jest Ogólnopolski Konkurs Poetycki im. Haliny Poświatowskiej dedykowany wybitnej częstochowskiej poetce, organizowany przez Regionalny Ośrodek Kultury w Częstochowie. W 2015 roku odbyła się jego 36. edycja. „Celem konkursu jest przybliżenie postaci Haliny Poświatowskiej, ale też propagowanie poezji, pokazywanie społeczeństwu, że poezja jest ważna”³⁶.

Inna inicjatywa to Konkurs Literacki Zofii Martusewicz, którego „celem jest upamiętnienie niezwyklej nauczycielki języka polskiego w Liceum Ogólnokształcącym im. H. Sienkiewicza w Częstochowie oraz rozbudzenie zainteresowań literackich wśród uczniów [...] organizatorem konkursu było, jak co roku. Stowarzyszenie Przyjaciół «Gaude Mater» w Częstochowie”³⁷. Podnoszeniu

³¹ „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 13, s. II.

³² „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 39, a. VIII.

³³ „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 14, s. VIII.

³⁴ „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 13, s. III.

³⁵ M. Szczepańska, *Edukacja kulturalna dziecka w wieku wczesnoszkolnym*, Kraków 2000, s. 84–85.

³⁶ „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 14, s. VI.

³⁷ „Niedziela Częstochowska” 2014, nr 50, s. III.

wiedzy literackiej uczniów służą konkursy inspirowane twórczością pisarzy i poetów, np. w ramach interdyscyplinarnego projektu „Haśka. Poświatowska in art.” czy koordynowane przez Ośrodek Promocji „Gaude Mater” konkursy wiedzy o poetce z Częstochowy³⁸.

Walory kształcąco-wychowawcze mają konkursy i turnieje, organizowane w zakresie wielu dziedzin, np.: Ogólnopolski Konkurs Wiedzy Biblijnej organizowany przez Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana”³⁹, „II Otwarte Mistrzostwa Częstochowy w Szachach Szybkich [...] Celem turnieju jest wyłonienie mistrzów Częstochowy w szachach wśród dzieci do lat 7.”⁴⁰, jubileuszowy – XX Archidiecezjalny Turniej Szachowy dla dzieci i młodzieży do lat 19⁴¹, „Uwierzyć w siebie” to hasło VIII letniej olimpiady sportowej dla podopiecznych ośmiu domów pomocy społecznej [...] w Częstochowie⁴².

Efektom końcowym wielu przedsięwzięć są konkretne wytwory: prace plastyczne, książki, tomiki wierszy, fotografie. Organizowane są promocje książek, np.: Katyńskie zaduszki, promocja książki *Prawda i kłamstwo o Katyniu*, która „zawiera prace laureatów VI edycji Wojewódzkiego Konkursu Historyczno-Literackiego «Prawda i kłamstwo o Katyniu»”⁴³. „W Regionalnym Ośrodku Kultury przy ul. Ogińskiego w Częstochowie odbył się Salon Poezji, podczas którego zaprezentowano twórczość uzdolnionych osób z niepełnosprawnością [...] jest to świetna okazja do promocji ich twórczości i do osvajania społeczeństwa z niepełnosprawnościami”⁴⁴, „XVII Międzynarodowy Konkurs Cyfrowej Fotokreacji Cyberfoto 2014 został rozstrzygnięty, a jego efekty możemy zobaczyć na pokonkursowej ekspozycji w regionalnym Ośrodku Kultury w Częstochowie”⁴⁵.

Podkreślić należy społeczny wymiar niektórych inicjatyw. Zachęcają one dzieci, młodzież, a także dorosłych do aktywnej pomocy innym, kształtują postawy empatii, wrażliwości, otwarcia się na los bardziej potrzebujących:

Síódmy juź Bieg Częstochowski, organizowany przez Stowarzyszenie Ludzi Aktywnych Zabiegani [...] wśród zawodników nie brakuje ludzi ofiarnych, którzy swoim startem chcą pomóc innym [...] za każdą osobę, która dobiegła do mety, firma przekazała na cele charytatywne określoną wcześniej kwotę⁴⁶.

Znaczące wychowawczo są akcje pomocowe organizowane w okresie świątecznym, przede wszystkim wigilia dla bezdomnych i osób w trudnej sytuacji.

³⁸ „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 14, s. VI.

³⁹ „Niedziela Częstochowska” 2014, nr 16, s. II.

⁴⁰ „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 16, s. III.

⁴¹ „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 7, s. VIII.

⁴² „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 34, s. VII.

⁴³ „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 3.

⁴⁴ „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 41, s. III.

⁴⁵ „Niedziela Częstochowska” 2014, nr 20, s. VIII.

⁴⁶ „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 16, s. II

„Spotkanie organizuje Caritas archidiecezji częstochowskiej. W tym dziele pomagają wolontariusze i harcerze z drużyny Wawer, a stronę muzyczną poprowadzą alumni Wyższego Seminarium Duchownego w Częstochowie”⁴⁷.

Do wartościowych przedsięwzięć realizowanych w mieście należy kampania „Tornister Marzeń 2015” – dzieło pomocy dzieciom i rodzinom. Jej zakończenie odbyło się w siedzibie Caritas archidiecezji częstochowskiej, gdzie najbardziej potrzebującym rozdano 500 plecaków wraz z wyposażeniem. „Dary te pomogą uczniom rozwijać talenty, którymi Pan Bóg szczerze obdarzył każdego z nich; pomogą poznawać świat i cieszyć się każdym dniem, aby był to piękny i dobrze spędzony czas edukacyjnych zmagania”⁴⁸.

Zaprezentowane, wybrane z doniesień prasowych na łamach „Tygodnika Katolickiego Niedziela”, inicjatywy kulturalno-edukacyjne przede wszystkim wpisują się w wychowanie regionalno-historyczno-obywatelskie. Nie jest to jednak jedyny zakres ich oddziaływań – są wielopłaszczyznowe i skierowane do szerokiego kręgu adresatów. Szczególnie ważnymi odbiorcami są dzieci i młodzież, choć także całe rodziny. Wyodrębnić można ponadto, organizowane bardzo często we współpracy różnych instytucji, imprezy skierowane do każdego mieszkańca Częstochowy. Łączy je wspólny cel – kształtowanie postaw świadomego uczestnictwa w życiu kraju poprzez aktywny udział w życiu rodzimej miejscowości, oraz wspomaganie rozwoju osobistego, zarówno umysłowego, jak i fizycznego każdego obywatela, co przynosi korzyści dobru wspólnemu. Bogactwo podejmowanych inicjatyw pozwala przypuszczać, że placówki, instytucje, stowarzyszenia działające na terenie Częstochowy mają tego pełną świadomość i zależy im na dotarciu z przesłaniem kulturowo-edukacyjnym do jak najszerszego grona mieszkańców.

Bibliografia

- Copik I., *Pedagogika miejsca – kultura lokalna a kształtowanie się tożsamości współczesnego człowieka*, „Pedagogika” XXII, pod red. K. Rędzińskiego, M. Łapota, Częstochowa 2013.
- Karcz-Taranowicz E., *Środowisko lokalne rzeczywistym determinantem rozwoju edukacji*, [w:] *Edukacja jutra-systemowe aspekty organizacji szkolnictwa w Polsce*, red. K. Denek, A. Kamińska, P. Oleśniewicz, Sosnowiec 2014.
- Kubicki D., *Naród i jego kulturowe dziedzictwo – źródłem treści edukacyjnych w interaktywnej lekturze tradycji narodowej i wydarzającej się społecznej współczesności*, „Pedagogika” XXIII, pod red. K. Rędzińskiego, M. Łapota, Częstochowa 2014.

⁴⁷ „Niedziela Częstochowska” 2014, nr 50, s. VIII.

⁴⁸ „Niedziela Częstochowska” 2015, nr 38, s. VII.

- Nikitorowicz J., *Edukacja regionalna i międzykulturowa*, Warszawa 2009.
- Pilch T., *Środowisko lokalne*, [w:] *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, red. T. Pilch, t. 6, Warszawa 2007.
- Szczepańska M., *Edukacja kulturalna dziecka w wieku wczesnoszkolnym*, Kraków 2000.
- Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 5 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia roku 2015 Rokiem św. Jana Pawła II, „Monitor Polski. Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej”, Warszawa, dnia 16 grudnia 2014 r.

Summary

Education and Culture in the City. Content Analysis of the “Niedziela Czestochowska”

In Czestochowa, there are so many educational and cultural initiatives. They serve the integration of citizens and serve historical, regional, civic and aesthetic education. They organize competitions, concerts, marches, seminars, masses that serve the residents of the city education.

Keywords: education, culture, the city, the initiative.